

Utveckling Öjebyn

" Tillväxt genom att stärka innovationer i gröna näringarna "

Försöksstationen i Öjebyn med verksamhet som drivs av SLU och Hushållningssällskapet har förutsättningar att tillsammans med Grans Naturbruksskola utvecklas till ett nav för kunskapsöverföring och innovationer kopplat till de gröna näringarna i norra Sverige. En hearing med olika intressenter initierades och genomfördes av Hushållningssällskapet under hösten 2013. Syftet med hearingen var att diskutera behovet av utveckling och innovationer inom de gröna näringarna i allmänhet samt förutsättningarna för vidare forskning och utveckling vid försöksstationen i Öjebyn i synnerhet. Som ett resultat av hearingen bildades en utvecklingsgrupp med deltagare från LRF, Piteå Kommun, SLU, Norrmejerier, Norrbottens Läns Landsting, Länsstyrelsen i Norrbotten samt Grans naturbruksgymnasium. Utvecklingsgruppen har efter hearingen i september fört arbetet vidare.

Den här aktuella planen är ett utkast som är tänkt att fungera som diskussionsunderlag för utvecklingsgruppen samt i styrelser och i kontakterna med finansiärer och samarbetspartners. Som utgångspunkt beskrivs helheten, med visionen om Öjebyn som ett centrum för utveckling av kompetenser, forskning och utveckling samt företagande inom de gröna näringarna. Därefter följer en beskrivning av fyra delprojekt; med test och utveckling av verksamheter som kan vara det första steget i att utveckla Öjebyn enligt visionen, som ett centrum för utveckling av forskning, innovationer och ny kunskap inom de gröna näringarna i Norrbotten samt i viss mån även Västerbotten

Bakgrund

Hushållningssällskapet köpte 2006 trädgårdsförsöksstationen i Öjebyn av SLU och bedriver där i tillämpade försök och demonstrationsodlingar inom trädgård med stöd från Landsbygdsprogrammet och RJN (Regional Jordbruksforskning i Norra Sverige). Kunskap från försök och presentationer i demoodlingar har levererats till länets yrkesodlare inom bär och grönsaker. På uppdrag av SLU har Hushållningssällskapet även genomfört försök inom växtodling på de marker SLU ännu har kvar i Öjebyn. SLU har även egen verksamhet på försöksgården. Grans Naturbruksgymnasium bedriver i Öjebyn gymnasieutbildningar, uppdragsutbildningar samt utvecklingsprojekt inom de gröna näringarna.

Hushållningssällskapet har tagit initiativ till den hearing som genomfördes den 2 oktober 2013. Syftet med hearingen var att definiera behov och initiera verksamhet för utveckling av forskning, utveckling och kunskap inom bär och trädgårdsnäringen samt växtodling. Även nya innovativa verksamheter kopplade till landsbygdsens företagande har diskuterats. LRF, Norrmejerier och Länsstyrelsen samt SLU, Landstinget, Piteå kommun och Grans Naturbruksgymnasium har deltagit i hearingen. En utvecklingsgrupp har bildats som ett resultat av hearingen.

En slutsats är att en del är ett problem att tillgång till forskning inom landsbygdsnäringar i norra Sverige har utvecklats negativt. Utveckling av livskraftiga innovationssystem där det lokala näringslivet är

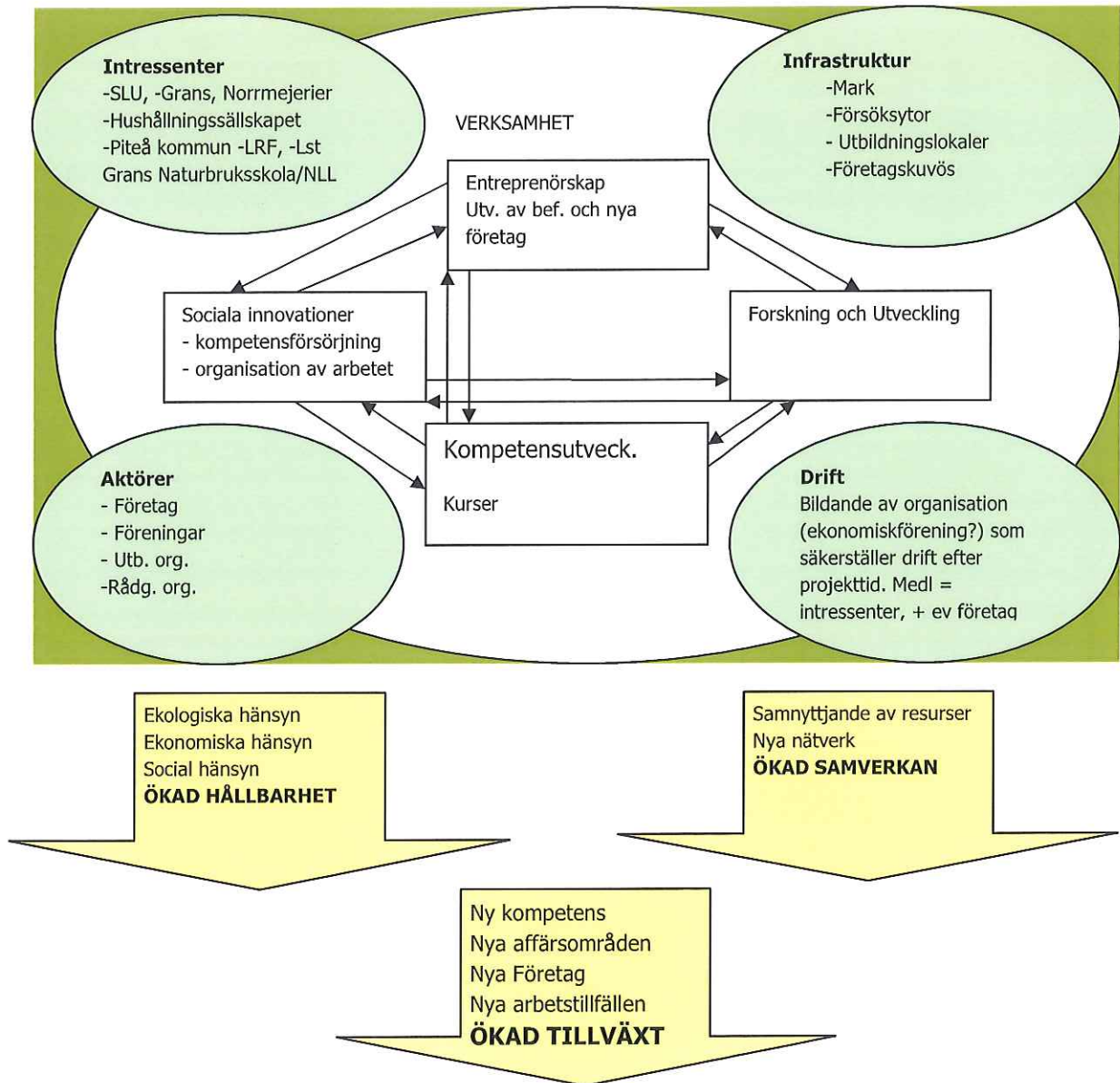
integrerat, är nödvändigt och en av de viktigaste faktorerna för en långsiktig överlevnad, utveckling och tillväxt i landsbygdens näringar.

Projektidé

Det övergripande målet för utvecklingen i Öjebyn är att skapa ett nav där landsbygdens aktörer kan mötas för att samverka kring utveckling av nya innovationer¹ samt stärka innovationskedjan: forskning, utveckling, ny kunskap och företagsamhet för landsbygdens näringar (se figur A nedan).

¹ Med innovationer avser vi här skapandet av nya varor och tjänster eller nya sätt att organisera arbete och verksamheter, att nå ut med ny forskning så att det faktiskt genererar tillväxt, fler intresserade företag och ökad lönsamhet i befintliga företag på landsbygden.

UTVECKLINGSCENTRUM ÖJEBYN

Det här aktuella projektet syftar till att kartlägga behov och resurser för utveckling av ett landsbygds utvecklingscentrum. Ett antal pilotprojekt ska också drivas inom respektive utvecklingsområde för att testa modellen.

1. Inom området **Entreprenörskap** – En pilotverksamhet för att utveckla företagskuvöser för unga med idéer för företag inom de gröna näringarna.
2. Inom området **Försök och Forskning** - En förstudie i hur förändringar i klimat kan komma att påverka grödor, sådd och skörd.
3. Inom området **Sociala innovationer** – Förstudie för att se hur ett socialt företagande kan utvecklas kring skötsel av anläggningen i Öjebyn.
4. Inom området **Kompetensutveckling** – Kurser och rådgivning till deltagare i företagskuvösen samt kurser kopplat till resultat av försöken inom forskning och utveckling.

Organisation

För projektet ska en övergripande koordinator rekryteras som också fungerar som projektledare. En styrgrupp bildas bestående av den utvecklingsgrupp som blev ett resultat av den hearing som genomfördes. Styrgruppen kommer då att bestå av representanter från Hushållningssällskapet, LRF, Grans naturbruksgymnasium, Piteå kommun, SLU, Norrmejerier, samt Länsstyrelse och Landstinget.

Utöver styrgruppen kan andra intressenter komma att involveras, som exempel Coompanion Norr som kan socialt företagande, LTU med kompetens kring utbildningar och innovationsarbete, företagorganisationer och organisationer och företag i Öjebyn.

Hushållningssällskapet svarar för samordning och koordination och blir projektägare.

Projekttid

Projektet genomförs i en första fas under perioden 1 juni 2014 – 31 september 2015. Inom varje område ska ett antal pilotaktiviteter utvecklas genomföras och utvärderas. Totalt tio olika aktiviteter genomförs och minst ett inom varje område. I pilotaktiviteten ska modellen testas och framtida behov och möjligheter identifieras för utveckling av en långsiktigt hållbar handlingsplan.

Genomförande

1. *Entreprenörskap*

I samverkan med Piteå kommun och Grans Naturbruksgymnasium samt LTU, ska möjligheterna undersökas att etablera en företagskuvös för unga som vill utveckla en företagsidé inom de gröna näringarna. Möjligheterna till rådgivning, praktik och mentorskap ska kopplas till företagskuvösen. Vid försöksstationen i Öjebyn kommer ett antal kontorsplatser att finnas tillgängliga där kuvösföretagen rent praktisk kommer att finnas. I Öjebyn finns de nya företagen i ett sammanhang med omedelbar tillgång till forskning, ny kunskap och ett nätverk av landsbygdsföretag. Det finns också tillgång till utomhusytor för test och utveckling av nya företagsidéer.

Förväntat Resultat: En etablerad företagskuvös samt samverkan med arbetsförmedling, LTU, Grans och Piteå kommun.

2. *Försök och Forskning*

Mot bakgrund av en pågående klimatförändringen finns behov av en fortlöpande uppföljning av hur en sådan förändring påverkar växtligheten i norra Sverige, vilka konsekvenser en förändring får på hur verksamheter i de gröna näringarna utvecklas. I dag sker ingen fältforskning för att anpassa odlingen till ett nytt klimat.

Projektet ska omfatta demoodling av vissa noggrant utvalda arter som vi tror kan finnas i vårt framtida klimat. Arternas vattenhalter, mognad, skörd m.m. ska årligen dokumenteras.

De mätningar som ska utföras/analyseras kan vara bl a

- Mätning av tjäldjup
- Omfattning och identifiering av insekter som kan påverka odlingen typ bladlöss, stinkfly m. fl
- Hur påverkar den ökade nederbörden odlingsförhållandena?
- Provning av nya och gamla sorter för klimatanpassning

Projektet ska omfatta både trädgård och jordbruk sam ske i samråd med SLU.

Intresserade lantbrukare ska vara med och identifiera lämpliga testsorter utifrån sina behov.

Projektet har vissa inslag av vetenskaplig karaktär men i första hand ska det syfta till att med enkla medel samla på sig erfarenheter för framtida forskningsprojekt.

Förväntat resultat:

- Ökade kunskaper om framtida forsknings- och försöksområden
- Etablerade vägar mellan forskning, försök och verksamhet ute i företagen.

3. *Sociala Innovationer*

Nya utmaningar för kompetensförsörjning fordrar nya sätt att organisera arbetet så att fler får tillgång till arbetslivet och att alla kompetenser nyttjas. I Öjebyn, på försöksstationen och på Grans finns arbetsuppgifter som lämpar sig väl för personer med olika typer av funktionshinder och personer som

av olika orsaker varit borta från arbetslivet och behöver komma in på en arbetsmarknad. Här skulle det också finnas möjligheter att varva praktiskt arbete med uppdatering av teoretiska kunskaper. Inom ramen för projektet ska en modell utvecklas och testas för att driva skötsel och underhåll av anläggningen som ett socialt arbetskooperativ.

Andra möjligheter som ska undersökas är att tillsammans med landsting och kommuner utveckla grön hälsa som ett komplement till rehabilitering och förebyggande hälsoåtgärder. Utvecklingen ska ske tillsammans med de "Grön Arena" företag som finns i kommunen.

Förväntat resultat:

- En modell för ett socialt företagande med 5 medlemmar
- Samverkan med Piteå kommun och deras verksamhet
- Samverkan med Bryggan, Framnäs Folkhögskola som bedriver rehabiliteringsverksamhet.

4. Kompetensutveckling

Här genomförs kurser och rådgivning kopplat till aktiviteterna i företagskuvösen, men även för att sprida resultatgen ur de försök som genomförs i klimatprojektet. Grans Naturbruksgymnasium, LTU, Norrmejerier, LRF och ev även Framnäs folkhögskola blir viktiga samverkanpartner.

Förväntat resultat:

Genomförda kurser som är direkt kopplade antingen som stödstruktur till övriga områden inom Öjebyns utvecklingscentrum eller för att sprida resultat ur försök och forskning.

Budget

En detaljerad budget bifogas i bilaga 1. Tänkbara finansiärer: finansiärer är:

- Länsstyrelsen med regionala projektmedel
- Norrbottens Läns Landsting
- Piteå kommun
- Längmanska Företagarfonden
- LRF
- Hushållningssällskapet
- Allmänna arvsfonden
- Sparbanken Nord

Övriga kostnader och extern personal fördelat på aktivitet
kostnader exklusive moms

Aktiviteter	enhet	antal	loalkostnader	ext. personal	konferenskostnader	logi	mfr	material	resor	total
Styrgruppsmöten	antal träffar/träffa	4	0	0	0	500			300	2000
Studieresa	antal personer	15				2000	3000		5000	150000
Pilotverksamhet	antal verksamhet	10	10000	30 000		3600		25 000	6850	754500
Mf Annonser	antal tillfällen	2					20000			40000
Konferens	antal	1	4500	15000		12500			15000	47000
Summa			104500	315000		44500	81000	40000	159700	994700

Extern personal

	timmar	sek/timme	total	
Projektleddning	1 700,00	700	#####	
Rådgivning komp utv Försök i pilotproj	1 000,00	700	700 000,00	Material = maskiner, utsäde, gödsel, bekämpningsmedel mm
Totalt lönekostnader			#####	Lokaler avser lokaler för kurser och för företagskuvös.

Totalt lönekostnader och indirekta kostnader

miljarvode, 18.50/mil

Intern personal
Adm

200,00 700 140 000,00

Kostnader totalt
2E+09

Kostnadsbudget " Tillväxt genom att stärka innovationer i gröna näringarna"

KOSTNADER 2014		6 mån	2014	6 mån	2015	TOTAL
Personalkostnader						
Administration, ledning av styrgrupp			70 000,00		70 000,00	140 000,00
Summa personal kostnader:			70 000,00		70 000,00	140 000,00
Extern personal						
Projektleddning/koordinering			595 000,00		595 000,00	1 190 000,00
Projektmedarbetare			350 000,00		350 000,00	700 000,00
föreläsare/expert			157500		157500	315 000,00
Summa extern personal:			1 102 500,00		1 102 500,00	2 205 000,00
Övriga kostnader						-
lokalkostnader			52250		52250	104 500,00
konferenskostnader			22250		22250	44 500,00
logi			40500		40500	81 000,00
mf			20000		20000	40 000,00
material			125000		125000	250 000,00
resor			79850		79850	159 700,00
Summa övriga kostnader:			339850		339850	679 700,00
Totala projektkostnader			1 512 350,00		1 512 350,00	3 024 700,00
FINANSIERING 2014						-
Regionala projektmedel via Länsstyrelsen i Norrbotten			756 175,00		756 175,00	1 512 350,00
övriga regionala och intressenter			756 175,00		756 175,00	1 512 350,00
Summa finansiering			1 512 350,00		1 512 350,00	3 024 700,00

Budgeten avser utveckling av 10 pilotaktiviteter inom ramen för modellen för utveckling av innovationer inom de gröna näringarna med Öjebyn som bas. Dessutom ska en studieresa genomföras samt ett större seminarium för att sprida erfarenheter av de aktiviteter som genomförs samt samla aktörerna kring en gemensam handlingsplan för framtiden.